

Черникова Євгенія Геннадіївна, асистент

Донецький національний технічний університет

ОЦІНКА ІСНУЮЧОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ КОКСОХІМІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

В останні роки необхідність реформування методики калькулювання собівартості та ціноутворення на коксохімічну продукцію відчувається особливо гостро.

Невизначеність на законодавчому рівні механізму формування собівартості продукції дає можливість коксохімічним підприємствам включати у виробничу собівартість будь-які витрати за своїм розсудом, що багаторазово фіксувалося під час перевірок податковими інспекціями, контрольно-ревізійними управліннями, ціновими інспекціями, територіальними органами Антимонопольного комітету.

У даний час діють Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затвердженні наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373.

Але у зв'язку з галузевою специфікою формування собівартості та ціноутворення на коксохімічну продукцію здійснюється підприємствами самостійно з використанням Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції коксохімічних підприємств, що розроблені Українським державним науково-дослідним вуглехімічним інститутом «УХІН» та затверджені Українською науково-виробничою асоціацією «Укркокс».

Але, ці Методичні рекомендації не мають статусу нормативно-правового акту, тому не можуть бути обов'язковими для використання і носять лише рекомендаційний характер.

Разом з тим у зазначених рекомендаціях не вирішуються завдання комплексного та системного підходу в обліку і калькулюванні собівартості продукції коксохімічної галузі; не розглядаються питання якості похідної

сировини та її впливу на вихід готового продукту, обліку нормативних і понаднормативних втрат, об'єктивної оцінки супутньої продукції та відходів виробництва, а також методики їх обліку.

У цьому зв'язку розробка нової методики калькулювання коксу і продуктів переробки коксового газу, яка б виключала зазначені недоліки є дуже актуальною.

Метою даного дослідження є розробка методики калькулювання витрат на виробництво металургійного коксу на підставі виявлення непродуктивних втрат на базі складання матеріальних балансів.

Основним недоліком існуючої на сьогодні практики обліку і калькулювання витрат є те, що в загальні витрати включаються усі подорожчання викликані понаднормативними втратами сировини на усіх стадіях виробничого процесу. Відсутність методики визначення таких подорожчань ускладнює формування калькуляцій, що призводить до прийняття неадекватних управлінських рішень.

При детальному вивченні методики формування витрат і калькулювання собівартості з існуючим підходом не можна погодитися.

По-перше, суму непродуктивних втрат в процесі виробництва ніхто контролює і не обліковує, а тому будь-яке їх завищення з різних причин призводить до завищення собівартості випуску готової продукції за елементом «Матеріальні витрати». Зрозуміло, що ці втрати на практиці навмисно відносяться до неврахованих і неминучих. Через що на виробництво металургійного коксу можна списувати необмежену кількість сировини і матеріалів у межах планових калькуляцій.

По-друге, такому підходу сприяє відсутність механізму визначення і перевірки реального розміру втрат сировини та пов'язаного з цим штучного завищення собівартості за статтею «Сировина і матеріали».

По-третє, не розроблено методику оцінки і обліку супутньої продукції та поворотних відходів, що може призводити до необґрунтованого завищення собівартості основного продукту, а саме: металургійного коксу.

В результаті зазначених маніпуляцій знижується оподатковуваний прибуток через включення до скоригованих валових витрат завищеного показника собівартості металургійного коксу, а також виводяться з господарського обігу зекономлені матеріальні ресурси.

Для усунення причин виникнення зазначеної ситуації необхідно змінити механізм первинного та синтетичного обліку витрат сировини і матеріалів та загальну методику калькулювання на основі складання матеріальних балансів.

Для вирішення на законодавчому рівні цих непорозумінь нагальним завданням на сьогодні є розробка та затвердження відповідного галузевого нормативного акту з метою впровадження єдиних та обов'язкових для всіх підприємств коксохімічної галузі засад формування виробничої собівартості продукції та послуг власного виробництва.

Тобто, з урахуванням існуючого правового поля необхідним є прийняття галузевого положення, що встановлює обов'язкові єдині принципи та правила формування собівартості для коксохімічних підприємств, а саме:

1. встановлення типової номенклатури статей калькуляції у коксохімічній промисловості;
2. регламентування особливостей формування витрат за окремими статтями;
3. регламентування розрахунку собівартості коксохімічної продукції, механізму оцінки і обліку супутньої продукції та поворотних відходів.

Правова регламентація порядку формування собівартості дозволить встановити прозорий та обов'язковий для виконання механізм розрахунку витрат, що включаються до виробничої собівартості, та запровадити єдині засади формування собівартості коксохімічної продукції.

Відстеження результативності цього нормативного акту може здійснюватися за даними статистичної та фінансової звітності коксохімічних підприємств.